

OEFENPROGRAMMA'S OM (WEER) TE LEREN VAN MUZIEK TE GENIETEN

CI en muziek

Er blijkt onder CI-gebruikers enorm veel behoefte te zijn om weer muziek en/of liedjes te kunnen luisteren, weer zelf een muziekinstrument te kunnen bespelen of in een koor mee te kunnen zingen. José Verheul, zelf CI-gebruiker en binnen en buiten de NVVS actief voor CI-dragers, zette op een rijtje wat de verschillende CI-fabrikanten zoal aan muziekprogramma's aanbieden om die behoefte te ondersteunen.

door: JOSÉ VERHEUL

CI-gebruikers – zo ook ik zelf – proberen zichzelf vaak aan te leren hoe je weer van muziek en/of liedjes kan genieten. Je kunt bijvoorbeeld weer gaan luisteren naar muziek en/of liedjes die je vroeger gekend hebt. Als je dat langzaam opbouwt – eerst één muziekinstrument beluisteren en herkennen, dan een tweede erbij – leer je steeds meer herkennen. Als je liedjes beluistert – via cd, dvd of op YouTube – is het handig om de tekst van het liedje erbij te nemen: bij een cd zitten de teksten er soms bij, of je zoekt ze op internet op (zoek op 'songtext' of 'lyrics') en print ze uit.

Veel behoefte aan muziek

Er blijkt enorm veel behoefte te zijn onder CI-gebruikers om weer muziek en/of liedjes te kunnen luisteren. Of ook om zelf weer een muziekinstrument te kunnen bespelen of in een koor mee te kunnen zingen. De grote CI-merken brengen langzamerhand allemaal hun eigen muziekprogramma's uit die je ter ondersteuning kunt gebruiken om je

'muziekbeleving' weer op te bouwen. Zelf ben ik draagster van het merk Cochlear. Maar ik ben zeer geïnteresseerd in alle merken en vooral wat ze te bieden hebben, want muziek is voor iedereen. Daarom zet ik de mogelijkheden hier op een rijtje.

Wereld vol Muziek van Advanced Bionics

Advanced Bionics heeft een uitgebreid muziekprogramma genaamd 'Musical Atmospheres' of, de Nederlandse versie, 'Wereld vol Muziek'. Dit interactieve online revalidatieprogramma werd speciaal ontwikkeld om volwassenen met een cochleair implantaat te helpen om muziek opnieuw ten volle te appreciëren. Je ontdekt de 'nieuwe muziek' door middel van opgenomen en live gespeelde muziekfragmenten die toenemen in moeilijkheidsgraad. Zo vormen ze een stevige basis voor een muzikaal geheugen. Voor AB-gebruikers en iedereen die professioneel met gehoorrevalidatie bezig is, is het programma gratis. Je moet je wel registreren maar dan kun je zo op de website inloggen. Andere CI-gebruikers

Bedenk dat muziek meer is dan alleen noten. Het is ook een sociale activiteit die mensen dichterbij elkaar brengt.

Nieuw ledemaat

"Met dit programma leer je om je muzikale geheugen los te laten en te luisteren met een 'nieuw oor'", vertelde een CI-gebruiker. "Het is net alsof je een nieuw ledemaat hebt of een nieuwe plaats om naar toe te gaan. Het is heel fascinerend!"

Genoten van Leonard Cohen

Bea Lureman: “Begin 2010 heb ik meegedaan aan een test in het LUMC om de meest recente software uit te proberen in mijn Harmony-processor. Daarbij worden de 16 elektrodes op 120 plaatsen gestimuleerd, waardoor ook muziek beter herkend kan worden. Op mijn CI is dit aangesloten en ik kan veel muziek, die ik ooit als goedgehoorde beluisterde, nu beter herkennen. Op de site ‘Musical Atmospheres’ van Advanced Bionics heb ik getraind om veel tonen en onderscheid van instrumenten te horen. Er staat ook veel muziek op die voor mij plezierig klinkt. Ook mag ik graag naar de songs van Leonard Cohen luisteren. Zijn laatste twee concerten in Utrecht en Antwerpen heb ik bijgewoond en ik heb er enorm van genoten.”

Als je liedjes beluistert is het handig om de tekst van het liedje erbij te nemen.

Muzikaal evenement organiseren

Op alle websites zijn wel tips te vinden over muziek (leren) beluisteren. Cochlear heeft wat dat betreft een leuke tip voor als u eenmaal iets verder bent met uw muzikale zoektocht: ‘Bedenk dat muziek meer is dan alleen noten. Het is ook een sociale activiteit die mensen dichterbij elkaar brengt. Waarom zou u niet een muzikaal evenement organiseren om er samen met anderen plezier aan te beleven?’ Ik ben benieuwd of er CI-gebruikers zijn die zo iets al eens geprobeerd hebben.

hebben ook de mogelijkheid om het programma te gebruiken, maar dat werkt via een abonnement van 70 per jaar. Alle informatie is te vinden via www.advancedbionics.nl (klik dan het Nederlandse vlaggetje aan).

Ik heb vorig jaar een workshop bezocht van de bedenker van ‘Musical Atmospheres’, Chris Rocca. Het sprak mij heel erg aan omdat Chris vertelde dat het niet zo belangrijk is of je de muziek en/of melodie herkent. Het gaat vooral om het gevoel en de emoties die een bepaald muziekinstrument of melodie bij jou oproept. Ze zei nog iets belangrijks: ‘Je doet het nooit fout, het is altijd goed. Want het gaat erom dat je jezelf er prettig bij voelt en op je eigen tempo leert om te gaan met muziek’.

HOPE Note van Cochlear

Ook Cochlear heeft een muziekprogramma uitgebracht maar dan op dvd en cd-rom (te bestellen via customerservice@cochlear.be voor € 18,-). Het is nu nog Engelstalig, jammer, maar Cochlear hoopt binnenkort de Nederlandse versie uit te kunnen brengen. Ik heb HOPE Note zelf aange-

vraagd om te kijken of het wat is. Het is een minder uitgebreid programma dan dat van Advanced Bionics, maar ook zeer nuttig. Het programma leidt je langs vijf complexiteitsniveaus door 140 verschillende muziekfragmenten die je samen meer dan 180 minuten luisterplezier bezorgen. Bij de dvd en cd-rom zit een boekje waar je mee kunt oefenen. Ook hier kan je eigenlijk niets fout doen en leer je op spelende wijze muziek. Ook is de gesproken tekst ondertiteld op de DVD, in combinatie met het boekje kan ik het tempo volgen. Verder vertelde Cochlear mij dat ze in de toekomst nog veel meer online gaan zetten rondom revalidatie en dat dit voor gebruikers ook gratis beschikbaar zal zijn. Het zal wel eerst op de Engelstalige website komen en pas later op de Nederlandse.

Diverse muziekprogramma's van MED-EL

Voor de CI-gebruiker die nieuwsgierig is naar hoe muziek klinkt en – belangrijker – hoe je kunt leren om (weer) naar muziek te luisteren, heeft MED-EL verschillende programma's ontwikkeld. Ze zijn allemaal bedoeld om samen

met de hoortherapeut te gebruiken, in testvorm of om het luisteren naar muziek te bevorderen. Zo is er de Mu.S.I.C test (Musical Sounds in Cochlear Implants) waarin aandacht wordt besteed aan toonhoogte, ritme, melodie, het herkennen van akkoorden, het herkennen van instrumenten, het onderscheiden van het aantal instrumenten en de emotionele waarneming. Music Notes bevordert de muzikale waarneming door volwassen CI-gebruikers met behulp van luisteroefeningen en het zelf musiceren. Musical Ears is voor kinderen bedoeld. Het helpt de jonge CI-gebruikers om vaardigheden als communicatie, luisteren en creativiteit te ontwikkelen door samen naar muziek te luisteren en muziek te maken.

Daarnaast werkt MED-EL aan een interactief programma dat de CI-gebruiker zelf kan gebruiken. In de tweede helft van 2011 komt daar meer informatie over te staan op de website, www.medel.com. Van die website kunt u wel een aantal brochures en een paar liedjes downloaden, zoals Kids Songs voor kinderen en de folder Music and Young Children with CI's, met aanwijzingen voor ouders om hun kind te laten luisteren naar muziek als onderdeel van de hoortraining. Ten slotte is er de folder Music Tips for Adults voor volwassenen, met tips om het luisteren naar muziek te ontwikkelen, zodat u er ook weer plezier van kunt hebben.

Muzikale ontwikkeling

Kids Songs bestaat uit drie Engelse liedjes – 'I can clap my hands', 'School Bus Blues' en 'Here is what you gotta do' – en een folder met de teksten in het Engels. De liedjes zijn niet alleen grappig om naar te luisteren, maar zijn door hun interactieve toepassing heel geschikt voor de ontwikkeling van muzikale waarneming en ritme.

José Verheul vertelt hoe zij zelf met haar CI de muziek weer heeft leren ontdekken.

José Verheul is actief binnen de NVVS en het Onafhankelijk Platform CI (OPCI). Binnen de NVVS is zij o.m. voorzitter van de commissie CI i.o. Voor het OPCI is José o.m. Regionaal Contactpersoon Amsterdam/ Coördinator en moderator van het CI-forum (www.opciweb.nl/forum). Heeft u vragen over CI en muziek, of over CI in het algemeen, dan kunt u ze haar per e-mail stellen: jose.verheul@opciweb.nl of voorzittercommissieci@nvvs.nl.

Het is niet zo belangrijk of je de muziek herkent.

Het gaat vooral om het gevoel en de emoties die die muziek bij jou oproept.

Wij danken de firma's MED-EL, Advanced Bionics en Cochlear voor het beschikbaar stellen van uitgebreide informatie over hun muziekprogramma's. Dit artikel is een ingekorte versie van het artikel 'Oefenmateriaal' dat op de website van de NVVS staat. Daar vindt u nog meer bijdragen van José Verheul, met veel gedetailleerde informatie, tips & tricks. Kijk op www.nvvs.nl/Cienmuziek.